TUNA SÄTERI I ÖSTERÅKERS SOCKEN

I sin omkring år 1757 skrivna beskrivning av Österåkers socken (Öster-Åkers Sockns Minne) omtalar Daniel Tilas att enligt i socknen då gängse tradition skulle Tuna ha fått den omfattning av bymark – som den då och allt fortfarande har i respektive jordebok och jordregister – genom sammanslagning av tvenne byar, Tuna och Mälby.

På Tuna bymark finns endast ett bygravfält, beläget ca 700 m nordost om säteribyggnaderna. Gravfältet, beläget på östligaste delen av en bergås strax norr om Tuna anhalt, är daterat till yngre järnåldern och innehåller ett relativt litet antal gravar. Då begravningar bör ha skett här intill dess socknen fick kyrkogård, gissningsvis omkring 1150, kan slutsatsen dras att gravfältet hänför sig till en rätt liten by. Belägenheten för denna by har kunnat fastställas. Den första kartan över Tuna – Strandmans år 1687 – anger att området öster om lekplatsen på Orionområdet hade namnet Mälby gärde medan ett annat område kallades Mälby ängar. Den västligaste delen av lekplatsen utgörs av en mindre, plan bergknalle och på den finns grunderna till fyra mindre hus, utmärkande vad som måste varit Mälby bytomt.

Mälby (=mellanbyn) torde ha anlagts som avgärdaby från bolbyn Berga och var en s k strandby, belägen på fastlandet medan den del av Tuna nuvarande bymark, som ligger söder om en linje dragen efter Saturnusvägen till Sätterfjärden, då bestod av vatten och flera öar (om en av dem minner namnet Lindholmsviken). Vid medeltidens ingång ingick dessa öar i Mälby bymark men jordtillgången var ej tillräcklig för att där skulle funnits anlagd by. Härav följer att det ej varit fråga om sammanslagning av två byar. Förklaringen är den att då bebyggelsen på bymarken överflyttades till det område (tidigare ö), där Tuna gård nu ligger, fick hela byområdet namnet Tuna. Bevis härå torde finnas i den år 1325 fällda kungsdom, varigenom dekreterades att Tunas jord, som av en nämnd åsatts taxeringsvärde av 24 öresland, skulle behålla det värde, 12 öresland, som för jorden förut varit gällande. Dvs den bebyggelse och de nyodlingar, som skett vid Tuna efter det kyrkan förvärvat Mälby, medförde ingen utökning av bymarken.

Bynamnet Mälby torde således ha ersatts av bynamnet Tuna. Anledningen till att namnet Tuna så fort fick hävd, kan förklaras med att namnet fanns åsatt platsen redan innan Tunagården anlades. Tunanamnet är fornsvenskt och har av alla forskare ansetts ha betecknat ett ställe som haft en given funktion i det forna svearikets administration. Men vad denna funktion varit, har givit anledning till många skiljaktiga teorier. Borgar, kultplatser, marknadsplatser m m. Ett påvisbart sammanhang finns dock, i svearnas rike förekom i regel endast en Tunaplats inom varje hundare (härad). Sammanlagt finns 49 st sådana Tunagårdar dokumenterade inom Uppland. I flera fall där Tunagård saknas, ger häradsnamn (ex Sollentuna) eller namn på berg etc besked om förekomsten av ett försvunnet Tuna.

Ehuru det är ett vågspel för en lekman att komma med en teori i gåtan Tunanamnen, är en sådan – lika god som hittills framställda – värd att komma med. Enligt de gamla landskapslagarna, som nedtecknades först på 1200-talet men som i mångt och mycket återger vad som var gällande redan under vikingatiden, ålåg det svearikets vapenföra män i åldern av minst 18 år att deltaga i rikets försvar och i pålysta sjötåg (ledungen). Vad det gäller sjötågen, innehålla lagarna bestämmelser om bl a att vid Kyndelsmäss (förr blotet) i Gamla Uppsala i februari månad besked skulle lämnas om vid vilka hamnar ledungsfartygen skulle samlas, besked om tid för inställelsen skulle lämnas senast två

veckor före midsommar. Vad beträffar försvaret vid ett plötsligt angrepp å det egna landet, saknas motsvarande bestämmelser. För att försvaret skulle bliva effektivt, måste dock de försvarande samlas. Samlingsplatsen måste vara centralt belägen inom häradet och, framför allt, vara på förhand känd. Kännedom om häradernas samlingsplatser – "larmplatserna" – måste ock finnas inom närliggande härader och hos sveakungen. Som sådana larmplatser kan Tunaplatserna mycket väl inplaceras i svearikets administration. Slutsats, således, att platser med namnet Tuna – ej nödvändigtvis bebyggda – är platser dit man vid larm (genom vedkasar, lurar, budkavle etc) skulle bege sig.

Tuna i Österåker är dock – som topografin och bygravfältet utvisar – ett ungt Tuna. Det område, som utgör Österåkers socken, utgjorde före det kristna församlingsbildandet två tolfter, som tidigast ingick i Långhundras hundare men som omkring år 1000 avskiftats till skeppslag. Hundare (härad) och skeppslag skildes administrativt endast åt av det förhållandet att skeppslaget, som hade att ombesörja omfattande strand- och vårdkasvakt, ålåg att deltaga i ledungen med enbart ett skepp, hundaret med fyra. Det är för den skull troligt att larmplatsen ("tunet") i Åkers skeppslag varit förlagd till Mälby bymark och att namnet Tuna (ev Tuna i Åker eller Åkers Tuna) varit välkänt långt innan gården Tuna anlades. De äldsta kända brev, som skrivits i Tuna, tycks styrka detta antagande. De är daterade Tuna i Åker 5 juni 1298 och rör gårdsbyten mellan ärkebiskopen Nils Allesson och en av landets rikaste stormän, riddaren Magnus Johansson (ängel). Således skrivna vid pingsttid, den tid på året då ledungen normalt sammankallades för sjöfärd. Under det till år 1323 pågående kriget mot Moskva, utgick ledung varje sommar, således även 1298, och, såsom framgår av Erikskrönikan, åtföljdes de bortdragande "till sjöastrand" av sina anhöriga. På ärkebiskopens lott föll väl att välsigna manskap och skepp. Samling bör ha skett vid lämplig ilastningshamn och en sådan fanns vid Tuna i Åker, nämligen Sätterfjärden. Under väntan på att alla skulle komma tillstädes, torde vid "tunet" gått livligt till, med tältstad m m. Färden till denna samlingsplats (nuvarande lekplatsen på Orionområdet) bör av de tyngst beväpnade ha skett till häst, hästarna skulle för övrigt medtagas, lastade i snäckorna (dåtidens farkoster för färd i öppen sjö).

1200-talets slut — Tuna kommer i ärkebiskopens ägo, troligen genom donation av någon medlem av stormansätt. Som sådan kan tänkas någon ättling av Birger Jarls oäkta son Gregers. Den s k oäkta grenen av jarlens ätt ägde vid den aktuella tiden bevisligen gods i Åkers socken.

1298 — undertecknades i Tuna de första kända där utfärdade brev. Samma år, 2 juli, föreskrives att kyrkotiondena från Lyhundra och Sjuhundra hundare (härader) skulle levereras till Tuna.

1299 — I ett detta år skrivet brev, säger ärkebiskopen att Tuna är biskopens gård.

1315 — blir Olof Björnsson (Olof den Vise) ärkebiskop. Enligt krönikan skall han ha byggt ett hus (dvs kastell eller borg) i Tuna. Björnsson framförde det år 1278 påbörjade uppförandet av nuvarande domkyrkan i Uppsala nära nog till fullbordan. Kalksten till bygget togs från Gotland. Därifrån härrör även kalkstenspartierna i Tunaborgen.

1325 avgjorde kung Magnus Erikssons förmyndarregering genom drotsen Knut Jonsson en tvist mellan ärkebiskopen och skeppslaget angående Tunas taxeringsvärde.

1383 förekommer i bevarade handlingar för första gången namnformen Biskopstuna (Biscopstuna).

1413 höll ärkebiskopen Jöns Gereksson i Tuna rättegång i eget mål. Om honom har omvittnats, att han vid vistelse på sina borgar lät ditkalla ortens damer för dans och vindrickande. Han påbyggde Tunaborgen.

1460-talet Ärkebiskopen Jöns Bengtsson (Oxenstierna) lät förstärka Tunaborgen. Han var en tid riksföreståndare.

1464 anlände Karl Knutsson Bonde - tre gånger kung - hemkallad av det nationella partiet, med lejda trupper från Danzig och landstiger i Tuna, dit hans svenska medlöpare med sina trupper samlades.

1484 dömdes Anders Tordsson till döden genom hängning. Han hade från sin husbonde Nic. Mångsson i Tuna, stulit armborst, kappa m m.

1497 vid midsommartid anfölls Tunaborgen av Sten Sture d ä. Efter kortvarig strid dagtingade borgen, som skövlades av Sten Stures legoknektar (den brändes ej, ärkebiskop Jacob Ulfsson använder ordet "skinnade").

1502 Under den på nytt upptagna striden mot kung Hans bränns Smedby gård med underlydande. Tuna innehas då av unionspartiets förnämste medlem och ledare Jacob Ulfsson, och bör därför ha tjänat som danskarnas förläggning.

1508 förs till Tuna och Arnö riksföreståndarens hästflockar för betning. I brev till Svante Nilsson Sture klagar Ulfsson häröver, och säger att Tuna "är vår äldsta gård". (Arnö förvärvades genom köp 1297.)

1514 landstiger i Tuna Jacob Ulfssons efterträdare på ärkebiskopsstolen, Gustaf Trolle, för vidare färd till Uppsala - Sten Sture d y hade anmodat honom att vid hemfärden från Rom bege sig till Stockholm. Trolles förehavande blev upptakten till de händelser som ledde till Stockholms blodbad och befrielsekriget.

1516 är borgen i Tuna besatt av Sten Sture d y:s svenner. Kort efter det riksföreståndaren varit därute, görs ett landstigningsförsök från ett danskt fartyg.

1518 är Tunaborgen säkerligen starkt bemannad. Kristian II låg då under ett par veckor med sin flotta vid Stegesund.

1520 Efter Sten Sture d y:s död kom Tunaborgen åter i ärkebiskopens händer.

1522 Efter strid vid Angarns kyrka (Toftesta skans) mellan Gustaf Vasas från Uppsala utsända styrkor och danskarna, besätta de förra Tunaborgen. På senhösten gjordes från dansk sida ett sista försök att undsätta Stockholm, som belägrades av befrielsetrupperna. Sören Norby kom inseglande på Trälhavet mot Stegesund med 9 örlogs- och ett 30-tal handelsfartyg. Genomfarten hindrades dock av svenska och lybska krigsfartyg samt av Gustaf Vasa med trupper på öarna. En hård storm drabbade den mellan Stegesundsön och Rönnholmarna förankrade danska flottan. Handelsskeppen blev redlösa och togs av de förenade flottorna. Under Norbys reträtt över Trälhavet med sina krigsfartyg, dränktes av de förföljande lybskarna av dem tagna fångar (omkr.200).

1527 Med stöd av Västerås recess beslut indras Tuna med underlydande från kyrkan och blir kronans egendom. Godskomplexet synes dock redan från 1522 varit fråntaget kyrkan. Samma år förlänas Tuna till Gustaf Vasas amiral Erik Fleming f.1487, d.1548, men förläningen återdrogs.

1528 då Tuna lades under Stockholms slottsförvaltning med s k biskopsfogdar som närmast ansvariga.

1542 förlänades Tuna till Nils Boije, d.1568, som i sin dåvarande egenskap av ståthållare i Finland ej vistades på Tuna, som tycks ha utarrenderats till bönder.

1545 var Gustaf Vasa ute på Tuna under ett dagslångt besök. Samma år förlänas Tuna till Gustaf Vasas "kyrkominister", tyskfödde Georg Norman. 1550 utökades förläningen med Kristenholmen och en äng (troligen Kungsängen). Norman dog i årsskiftet 1551-52 men hans änka, Anna Clausdotter (Uggla), tilläts kvarbo på Tuna till senhösten 1559. Hon hade året innan, 1558, ingått i sitt tredje äktenskap med Erik Tönnesson Tott, d.1570, som hade sätesgården Väsby i Vallentuna socken.

1559-1560 var Tuna lagd under blockhuset i Vaxholm och kronans boskap (avel) flyttades från kungsgården på Tynningö till Tuna dock endast för en kort tid, ty

1561 troligen vid årsskiftet 1560-61 förlänades Tuna till Erik XIV:s gunstling, fransmannen Claudis Collart. Med förläningen följde några gårdar i Österåker och i Västergötland. Collart torde ej ha bott på Tuna (ett av hans brev är dock skrivet där). 1563, då han som befälhavare över ett uppbåd av dalkarlar intagit och besatt Trondhjem, tillfångatogs han under en sjöfärd av danskarna. Sista gången något förmäles om honom - 1567 - var han fånge i Danmark.

1568 förlänades Tuna till Claes Fleming, f. på 1530-talet, d.1597, gift med grevinnan Ebba Stenbock, f.1562, d.1614, syster till Gustaf Vasas tredje gemål. Flemings var bosatta i Finland, där han var ståthållare och förde strängt regemente (kallades "Svidje-Claes" eller "Sötnäsa"). Han dog under en slädfärd, lagom att såsom anhängare till kung Sigismund undkomma hertig Karls (Karl IX) hämnd.

1597-1600 torde Tuna innehafts av Flemings arvingar och därunder - såsom dessförinnan-ha skötts av landbor (arrendatorer) eller fogdar (förvaltare). Enligt Norrköpings beslut 1600 indrogos godset med underlydande till kronan. Samma år, förlänades Tuna med underlydande till riksamiralen Axel Nilsson Ryning, f.1552, d.1620 på Penningby, gift 1612 med friherrinnan Margareta Bielke. Äktenskapet barnlöst. Änkan gifte sig 1622 med riksdrotsen, friherre Gabriel Gustafsson Oxenstierna, f.1587, d.1640, änkeman efter en syster till Margareta Bielke. Genom sina giftermål kom Oxenstierna i besittning av Smedby, som blev hans sätesgård. Ryenings har - åtminstone tidvis - bott på Tuna.

1612 Under pågående s k Kalmarkriget kom danske kungen med flotta och 7000 man till Trälhavet. Ett försök att tränga igenom sunden misslyckades på grund av ett kraftigt försvar under ledning av Gustav II Adolf. Daniel Tilas omtalar i sin, 1757 daterade handskrift "Öster-Åkers Sockns Minne", att på sjöbotten vid Tuna ca 10 meter från strandkanten, låg skrovet av ett 40 fot (12 meter) långt fartyg, varav man i mitten av 1700-talet upphämtat kanonkulor. Det förefaller troligt att fartygets förlisning inträffat under här relaterade krigshändelser. De funna kanonkulorna anges ha varit starkt angripna av rost, ytterpartierna flagnade som skal. Det var således fråga om smidda kulor tillhörande en mer avancerad teknik än 1522 rådande. Det hela ger bilden av ett fartyg, som under beskjutning sjunkit vid ett försök att söka skydd i Tunaviken.

1620 förlänades Tuna med underlydande gårdar till riksrådet Per Banér, f.1588, d.1644. Han skall ha gjort ny- och tillbyggnader därstädes men skall under hans tid mangårdsbyggnaden ha brunnit. Han utökade godsinnehavet genom eget köp av bl a 2 gårdar i Näs, Tuna kvarn (1/4 mantals hemman beläget vid Trälhavet strax öster om Margretelund) m fl. Banér var bosatt på Tuna. Gift med friherrinnan Hebbla Fleming, som dog 1639 på Tuna.

1644 övergick förläningen till den föregåendes son, sedermera fältmarskalken Gustaf Banér, f.1618, d.1689. Denne var också fram till 1660-talet bosatt på Tuna men var sedan som generalguvernör i de 1660 erövrade provinserna bosatt i Malmö. Han var gift 1:o 1642 med sin syssling, friherrinnan Brita Bielke, död kort före 1670; 2:o 1672 med en annan sysslings dotter grevinnan Märta Sofia Oxenstierna, f.1645, d.1698. 1665-1668 utarrenderades Tuna med underlydande till generaltullförvaltaren Wilhelm Drakenhielm. Under denna tid ingicks trolofning på Tuna mellan en av Drakenhielms döttrar och generalen sedermera fältmarskalken Erik Dahlberg.

Gustaf Banér hade grundligt upprustat Tuna och hade 1662-64 byggt ny mangårdsbyggnad (numera ägd av Bo Parnevik), tydligen på grunderna av det under faderns tid nedbrunna huset. Banérs ekonomiska ställning blev med åren mycket svag (han pantsatte t o m Åkers kyrkas lillklocka hos en bonde i Runö). Största fordringsägarna var Anna Christina Persdotter Natt och Dag samt dåtida Sveriges rikaste man Nils Brahe (till Rydboholm och Skokloster). Dessa hade hopsamlat huvudparten av Banérs skulder och erhöll därför Tuna som
1674 pant 1674.

1682 blev Tuna i dess egenskap av förläning föremål för granskning av den av Karl XI tillsatta reduktionskommittén. En av domsagans häradshövding ledd nämnd granskade på platsen Tuna med underlydande gårdar. Det förefaller som om Banér dessförinnan försökt sälja godset. Försäljningsförbud blev nämligen utfärdat.

1683 Resultatet blev att Tuna indrogs till kronan. I potten följde då de privata köp av gårdar, som de båda Banér förut gjort inom Österåker. Antagligen fick Banér för den skull viss ersättning från kronan i form av å andra orter reducerade gårdar.

Kronan bortbytte eller försålde en del av Tuna underlydande gårdar men själva godset med resterande underlydande gårdar gick genom byte till Claes Hermansson Fleming, f.1649, d.1685 i Aachen. Bytesbrevet utfärdades dock först
1686 då Flemings dödsbo, bestående av änkan och sonen, sedermera kammarrådet Herman Claesson Fleming, f.1675, d. barnlös 1729, var Tunas ägare. Den senare tillträdde godset men synes liksom fadern, ej ha bott där. Godset kom ej heller att bebos av dess senare ägare förrän på 1780-talet, då fänriken Fleetwood blev dess innehavare. I samband med indelningsverkets införande under första åren av 1690-talet indelades Tuna i detsamma med skyldighet att föda 3 dragoner vid Livregementet till häst, Roslagens kompani. De första kända dragontorpen på Tunas ägor var belägna vid Fiskartorpet i Österskär, vid nuvarande sliperiet (Frimans f d affär) vid Kungsängen ("Kungsängsgrindtorpet", öde 1825) och i Berga (torpet Kjörom). Flemings utnyttjade ej rätten att skatteköpa Tuna, dvs att av kronan mot en engångssumma bli ägare till en del av grundräntorna (obl. skatterna) från Tuna. Det gjordes först 1790 av dåvarande ägaren Fleetwood.

1697 hittades i Tuna en gömd skatt bestående av bl a så kallade Sigtunamynt, Sveriges första myntning.

Troligen omkring
1718 sålde Tunas ägare, ovannämnde Herman Fleming Tuna till över-krigskommissarien, sedermera titulära landshövdingen Peter Drufva, f.1680, d.1761. Priset uppges varit 6000 "plåtar" (daler kopparmynt). Drufva, adlad 1718, torde ha tänkt sig Tuna som sätesgård. Affären gick dock om intet, enär innan slutlig fasta på köpet erhållits, gjorde grevinnan Christina Beata Lillie, f.1677, d.1727, bördsanspråk gällande och fick köpet på sig överfört men mot ett bra pris, som uppges varit 10 000 eller 12 000 plåtar. Anspråken grundade sig på att hennes faster Catharina Lillie, f.1643, d.1667, varit gift med riksrådet Gustaf Adam Banér, f.1624, d.1681.
Den nya ägaren var gift 1:o 1696 med överstelöjtnant Carl Philip Sack, död i Ukraina 1708; 2:o 1710 med sin brors svåger, fältmarskalken greve Eric Sparre, f.1685, d.1726.

1719 Sedan på Åland pågående fredsförhandlingar mellan Sverige och Ryssland avbrutits av svenskarna, utrustade tsar Peter en ansenlig flotta och här, tillsammans med 40 000 man. Dess uppgift var att genom angrepp utefter svenska kusten framtvinga förhandlingar och fredsslut. I slutet av augusti 1719 kom flottan, efter att ha härjat utefter Furusundsleden (bl a brändes Östanå), in i Trälhavet. Något allvarligare försök att tränga igenom försvaret vid Vaxholm och där utanför belägna öar gjordes ej. Skarpö by brändes dock och likaledes kapten Gråbergs krog på Stegesundsön (för övrigt den enda skada som då orsakades inom nuvarande Österåkers socken). En rysk flottilj å 21 galärer roddes ända in i Täljeviken men vände vid Svinningeskäret. Detta senare torde väl betraktas som en maktdemonstration inför den svenska krigsledningen. Vad som kan sägas motsvara generalstaben var då inhyst å Tuna säteri med drottning Ulrica Eleonoras gemål, lantgreven av Hessen Fredrik (sedermera svenska kungen Fredrik I) som överbefälhavare och den rörliga delen av den för trakten norr om Stockholm avsedda svenska hären – med uppdrag ingripa endast då ryssarna gjorde större landstigningsförsök – var utplacerad längs kustlinjen Östanå-Tuna (500 man var vid Östanå men kunde, med hänsyn till befarad beskjutning från de ryska fartygen, ej förhindra att godset plundrades och sattes i brand). Från rysk sida gjordes ett försök att återuppta fredsförhandlingarna. Ryske ministern ~~Oxerman~~ Osterman landsattes från flottan och infördes till Tuna, varifrån han dock genast vidaresändes till Stockholm, där han under bevakning inkvarterades på Huvudsta gård.

1727 Tunas ägarinna, grevinnan Lillie, dog sommaren 1727, efterlämnande tre barn från första äktenskapet. Arvtagare till Tuna blev dottern, grevinnan Hedvig Sofia Sack, f.1708, d.1760 i Stockholm. Hon hade uppfostrats på Stora Sundby och visat sådana färdigheter i ridning och jakt att hon av styvfadern (Eric Sparre) kallades "amasonen". Endast ett par månader efter moderns död gifte hon sig med kammarherren, greve Nils Bielke, f.1706, d.1765. Det unga paret begav sig till Paris, där hon snart nog blev gunstling hos Ludvig XV:s drottning Maria, polske kungen Stanislaus Leszinskys dotter. Makarna måste dock något

eller några år inpå 1730-talet återvända till Sverige för att skaffa kapital. De skiljdes dock åt i Hamburg, han för att söderut besöka varma källor, hon med uppdrag att i Sverige försälja gårdar. De kom dock att aldrig träffas mer. Nils Bielke övergick till katolicismen, blev påvlig kammarherre och senator av Rom. Trots att han troget bistods av sin hustru i Sverige, dog han nära nog i armod i Rom. Det blev således försäljning av dessa makars gårdar. Från Tuna avyttrades under hand flera underlydande, i Österåker belägna gårdar. Från godset hade redan efter grevinnan Lillies död avskiljts hemmanet Ljungsboda och en gård i Näs, vilka givits till frälsekamreraren Johan Ahlbom, d.1744, för de tjänster han gjort Lillieska huset. Ahlbom och framför allt hans adoptivson, landssekreteraren Jonas Ahlbom, d.1797, köpte åtskilliga gårdar i Österåker, däribland samtliga i Näs. Genom att Näs gick i arv till sistnämnde Ahlboms enda barnbarn, Claes Gyllenadler, blev Näs säteri.

1740 ägs Tuna av Erik Brahe, f.1722, d.1756. Brahe, med tiden överste, var ägare även av Rydboholm och Skokloster. Han var lantmarskalk och blev som politiker anklagad för delaktighet i ett planerat kuppförsök till förmån för konungen. Ehuru bindande bevis saknades, dömdes Brahe till döden och avrättades på Riddarholmstorget genom halshuggning.

1756 gick Tuna till Brahes arvingar, som utarrenderade godset till frälsekamreraren And. ~~Ekberg~~ Ehreberg. Denne bodde då sedan ett par år på Tuna. Han var den förste som undersökte därvarande borgruin. Den var då helt övertäckt med jord, som ditförts för att skyla det troligen i slutet av 1600-talet raserade stenhuset.

1769 ägs Tuna av överstelöjtnanten Gabriel Stierncrona, f.1707, d.1774.

1787 ägs Tuna av dåvarande fänriken Erik Johan Fleetwood, f.1752, d.1838. Gift 1:o 1775 med stiftsjungfrun Eleonora Baas, f.1756, d.1799; 2:o 1800 med stiftsjungfrun Christina ~~Vargina~~ Virginia Adelberg. Ett av hans barn föddes detta år på Tuna.

1796 ägs Tuna av dåvarande översten vid Nylands infanteriregemente, sedermera generallöjtnanten, friherre Fabian Wrede, f.1760, d.1824. Denne bodde <u>då</u> på Tuna men flyttade nog under året till Penningby, som av honom ärvts efter fadern, d.1795, med samma namn.

1797 ägs Tuna av f d advokatfiskalen Carl Johan Hortulan, f. omkring 1750. Bodde på Tuna. Synes varit ogift.

1820 ägs Tuna av friherren, översten Samuel Christian Fredric Lars Åkerhielm, f.1763, d.1821. Gift 1801 med Hedvig Christina Burenstam, f.1783, d.1863. Åkerhielm, som troligen 1820 ägt Tuna i några år, bodde ej där.

1822 ägs Tuna av hans arvingar men snart nog står som godsets ägare mågen, majoren Robert Ulric Henric von Bahr, f.1794, d.1873. Gift 1824 med sin syssling friherrinnan Eva Carolina Aimée Constance Åkerhielm, f.1803, d.1862. Bahr bodde på Tuna och under hans tid frånsåldes flera gårdar.

1847 ägs Tuna av polismästaren B.C. Bergman, vilkens konkursförvaltning försålde Tuna.

1849 ägs Tuna av garverifabrikören Johan Anders Ehrling, f.1808, som med familj bodde där medan ladugården var utarrenderad till Lars Sörman, f.1810. Till Tuna hörde nu endast 3/4 mantal av frälsehemmanet Stava, som kommit under Tuna genom Hortulan. Jordbruket sköttes av Ehrlings inspektor Johan Anders Andersson, f.1809, ogift.

Mina anteckningar om Tuna för tiden från och med 1850 är synnerligen knapphändiga.

1862 överförs Kristenholmen och Gästholmen, som dittills burit Tuna jordeboksbeteckning men sedan länge ägts av Näs ägare, till Näs jordeboksbeteckning.

1863 ägs Tuna av J.P. Wickholm, f.1802.

Under en för mig ej känd tid, ägs Tuna av "Husén och A-B Åkersberga - Trälhafvet".

1908 förvärvas Tuna genom köp av E.V. Wallin

1918 " " " " " J.F. Hellman

1931 " " " " " Hilmer Engström

1939 " " " " " Otto Wåhlin

1957 " " " " " Stig Järrel

1976 " " " " " Bo Parnevik

Stockholm i november 1976

Henning Loggert
tel.08/338943